

ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਭੁਚਾਲ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਦਾ ਕੰਮ

ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਭੁਚਾਲ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਉਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਆਫ਼ਤ ਸੀ। ਹੁਣ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਮਹੱਤਤਾ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਹਿਰਦਯ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਅੱਗੇ ਇਹ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਫ਼ਾ ਹੁਣ ਵੱਡਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਦੇ ਬਾਰੇ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ ਕਿ ਰਾਹਤ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘਾਟਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਸ ਤਰਜ਼ੇ ਹਕੂਮਤ ਕਰਕੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ

ਰਾਹਤ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਕੰਮ ਮਹੱਤਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਹਨ : ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਗਏ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਯਤੀਮ ਹੋ ਗਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਬੇਸਹਾਰਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ? ਹੁਣ ਇਹੋ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਹੈ। ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਾਪਾਨ ਵਿੱਚ ਭੁਚਾਲ ਆਉਣੇ ਇੱਕ ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਰਾਹਤ ਬਾਰੇ ਕੌਮੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਰਾਹਤ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਫੇਰੀ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਲੀਹ 'ਤੇ ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਲੈ ਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਚੁਸਤੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਇਹੋ ਵੇਲਾ ਇਸ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਿਸ ਸਿਸਟਮ ਥੱਲੇ ਜੀਅ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਕੌਮੀ ਇਖ਼ਲਾਕ ਦਾ ਪੱਧਰ ਕੀ ਹੈ?

ਇਹ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ ਰੁਦਨ ਦੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਛੜ ਗਈਆਂ ਰੂਹਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਥਨਾਵਾਂ ਵੀ ਬੜੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਮੰਦਿਰਾਂ, ਮਸਜਿਦਾਂ, ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਜਾਂ ਗਿਰਜਿਆਂ ਦੀ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਨਹੀਂ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਵੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਬੇਈਮਾਨੀ, ਝੂਠ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਿਹੜਾ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ, ਰੱਬ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿਰ ਢਾਲਿਆ ਹੈ। ਉਝ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿਰ ਦਿੱਲੀ 'ਤੇ ਡਿੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਝੂਠ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਇੱਕ ਇਸਾਈ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਇਹਦੇ

ਪੈਰੋਗਾਰਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਈਸਾਈਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਰੱਬ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨੇ ਇਹ ਬੇਹੁਦਾ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬੇਹੁਦਾ ਗੱਲਾਂ ਵੱਸੇ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਆਮ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਇਹ

ਜਾਣੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਭੁਚਾਲ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਸਾਰੇ ਅਮਲ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਸਾਇੰਸਦਾਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ

ਇਹਦੇ ਬਾਰੇ ਪੌਸ਼ਨਗੋਈ ਵੀ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ।

ਖ਼ੈਰ ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਰਾਹਤ ਦੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਭੁਚਾਲ ਆਇਆ ਹੈ। ਬੜੀ ਭਿਆਨਕ ਤਬਾਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕ ਮਲਬੇ ਥੱਲੇ ਦੱਬ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਬਚੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਕੌਮ ਨੇ ਕੁੱਝ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਰਾਹਤ ਦੇ ਕੰਮ 'ਚ ਅਰਬਾਂ ਦਾ ਖ਼ਰਚ ਹੈ। ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚੋਂ ਵੀ ਮੱਦਦ ਆਏਗੀ। ਲੋਕ ਵੀ ਸਰਦਾ-ਪੁੱਜਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣਗੇ। ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਬੱਜਟ ਵਿੱਚੋਂ ਪੂਰਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਏਗੀ। ਪਰ ਰਾਹਤ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ? ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਅਵਾਮੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸੁਹਿਰਦ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ। ਪਿਛੇ ਨਾ ਰਹਿਣ। ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਕਾਲ ਜਦੋਂ 1943 ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦਾ ਜਥਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਮਲਾ ਡਾਂਗ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਸ਼ਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਪੀੜ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਘਟਾਇਆ। ਪਿੰਡ ਗਈਆਂ। ਆਪਣੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਰੋਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਵਾਲੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਈਸਾਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੈਸੇ ਵੱਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਖੱਬੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀਆਂ ਨੌਜਵਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫ਼ਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਰਹਿਣ।

ਰਾਹਤ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਕਰਕੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪੀੜ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਅੱਜ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਅਵਾਮੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਵਕਾਰ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਹੈ।